

N.B.:

- 1) All Questions are COMPULSORY.
- 2) Answers to Both the sections should be written in SEPARATE answer books.

SECTION - I

Q.1) Write a short note on ANY TWO : (5 Marks X 2 = 10)

- a) Governments schemes for Social Security
सामाजिक सुरक्षेसाठी सरकारच्या योजना
- b) Medical Bonus (Maternity Benefit Act)
वैद्यकीय बोनस / भत्ता
- c) National Pension Scheme
राष्ट्रीय पेन्शन योजना

Q.2) Answer the following ANY ONE : (10 Marks X 1 = 10)

- a) Distinguish between contributory & non-contributory Social Security schemes
अंशदायी आणि गैर-सहयोगी सामाजिक सुरक्षा योजनांमध्ये फरक करा
- b) State Important Provisions of the Employee State Insurance Act from an employee point of view
कर्मचारी राज्य विमा कायद्यातील राज्य महत्वाच्या तरतुदी कर्मचारी दृष्टिकोनातून वर्णन करा

Q.3) Answer the following ANY ONE : (10 Marks X 1 = 10)

- a) Elaborate on the recent changes made in the Maternity Benefit Act 1961 & explain its benefits.
मॅटर्निटी बेनिफिट ऍक्ट 1961 मध्ये अलीकडच्या काळात केलेल्या बदलांबद्दल तपशीलवार माहिती द्या आणि त्याचे फायदे स्पष्ट करा.
- b) What are different types of Schedules under Workmen Compensation Act 1923? Explain its use.
कामगार भरपाई कायदा 1923 अंतर्गत विविध प्रकारचे अनुसूची काय आहेत? त्याचा उपयोग समजावून सांगा.

SECTION - II

Q.4) Write a short note on ANY TWO : (5 Marks X 2 = 10)

- a) Monthly & Annual Components of Wages
वेतनाचे मासिक आणि वार्षिक घटक
- b) Conciliation Officer
सामंजस्य अधिकारी
- c) Applicability & Responsibility of Payment of Labour Welfare Fund Contributions
कामगार कल्याण निधी योगदानाच्या देयक लागू असणे आणि त्याची जबाबदारी

Q.5) Answer the following ANY ONE : (10 Marks X 1 = 10)

- a) What factors are considered while fixing the wages?
वेतन निश्चित करताना कोणते घटक विचारात घेतले जातात?
- b) Differentiate between Industrial Tribunal & National Tribunal & explain provision for its appointments
औद्योगिक न्यायाधिकरण आणि राष्ट्रीय न्यायाधिकरण यांच्यात फरक करा आणि त्याच्या नियुक्तीसाठी तरतूद स्पष्ट करा

Q.6) Answer the following ANY ONE : (10 Marks X 1 = 10)

- a) Explain the conciliation process in private sector, as prescribed in labour laws
कामगार कायदांमध्ये नमूद केल्यानुसार खाजगी क्षेत्रातील सलोखा प्रक्रिया स्पष्ट करा
- b) Describe welfare measures for construction workers
बांधकाम कामगारांसाठी कल्याणकारी उपायांचे वर्णन करा